

## **Мишљење везано за третман зграде Дома Војске у Шапцу и иницијатива за успостављање заштите**

Зграда Дома Војске један је од најзначајнијих примера модерне архитектуре из друге половине XX века у Шапцу. Пројектант зграде Дома Војске је доктор архитектуре, професор Владимир Бјеликов, из Београда. Изградња зграде је започета 1960. а довршена 1963. године. У плану је било да та зграда постане, како се наводи у новинском натпису из тог доба **најрепрезентативнија културна установа у граду**. Зграда Дома Војске, својим положајем у оквиру парцеле са уређеним зеленилом, просторном организацијом, обликовањем, конструкцијом, материјалима и детаљима, представља један од значајних примера модерне архитектуре 60-их година XX века и поседује значајне архитектонске, историјске и друштвене вредности.

Архитектура XX века већ одавно је препозната као значајан сегмент културног наслеђа и релевантне међународне организације **сматрају да је архитектура XX века саставни дио историјског наслеђа, и да заштита и унапређивање њених најзначајнијих елемената служе истим циљевима као и очување архитектонског наслеђа у целини**<sup>1</sup>. Званичне организације и јавност не препознају довољно овај дио наслеђа, с обзиром на то да је релативно нов, богат по примерима и разноврстан по карактеру. Међутим, инертност система и надлежних служби не сме да буде разлог и оправдање да се без размишљања значајни примери модерне архитектуре руше.

Због тога се зграда Дома Војске у Шапцу мора препознати као сегмент културне баштине и заштитити. Група архитеката, пореклом из Шапца, поднела је Градоначелнику Шапца и Главном градском урбанисти, крајем 2015. године апел за спречавање рушења зграде Дома Војске - једног од најзначајнијих примера модерне архитектуре у Шапцу. Наведени апел се налази у прилогу. С обзиром да зграда Дома Војске није званично заштићена као културно добро, а она због културних вредности које поседује и значаја који има заслужује тај статус, све активности које се односе на зграду Дома Војске у Шапцу морају да буду рађене у складу са принципима заштите културне баштине и архитектуре XX века као једног од њених сегмената, а што промовишу и међународне организације као што је DoCoMoMo (Међународни комитет за документацију и заштиту грађевина, места и целина модерног покрета). Пројекти морају да буду урађени на основу претходно спроведених архитектонских истраживања, и у складу са конзерваторским условима издатим од службе заштите културних добара.

Позивајући се на Закон о културним добрима („Службени гласник РС”, број 71/94, 52/11-др. закон, 52/11-др. закон, 99/11-др. закон), овим дописом подносимо иницијативу за успостављање заштите зграде Дома Војске у Шапцу као културног добра.

---

<sup>1</sup> Препорука Савета Европе – Комитета министара, о заштити архитектонског наслеђа XX века, 1991.